

Sygn. akt XVII AmE 150/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

W następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Witold Rękosiewicz

Protokolant: protokolant sądowy- stażysta Piotr Hołyś

po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) spółki z o.o. z/s w G.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 5 października 2012 r. znak (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że w miejsce kary pieniężnej w wysokości 60 800 zł nakłada na (...) spółkę z o.o. z/s w G. karę pieniężną w wysokości 22 000 zł (dwadzieścia dwa tysiące),

II. Oddala odwołanie w pozostałej części.

SSO Witold Rękosiewicz

Sygn. akt XVII AmE 150/12

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (pozwany) po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w miejscowości G. (powód) wydał w dniu 5 października 2012 r. decyzję (...), w której:

1. Stwierdził, że ww. przedsiębiorca naruszył warunek 2.2.3. koncesji na obrót paliwami ciekłymi w ten sposób, iż wykonywał działalność gospodarczą w zakresie obrotu paliwami ciekłymi na stacji paliw niezgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa oraz warunkami określonymi w koncesji na obrót paliwami ciekłymi
2. za działania opisane w pkt 1 Prezes URE wymierzył przedsiębiorcy karę pieniężną w wysokości 60 800 zł.

Jako podstawę swojego rozstrzygnięcia pozwany wskazał fakt, iż Przedsiębiorca na użytkowanej przez siebie stacji paliw wprowadził do obrotu olej napędowy o jakości niezgodnej z obowiązującą normą, co wynikało z protokołów kontroli przeprowadzonej przez inspektorów Inspekcji Handlowej w dniu 26 lipca 2010r. na prowadzonej przez powoda stacji paliw mieszczącej się w miejscowości G..

W ocenie Prezesa URE, przedsiębiorca prowadzący profesjonalną działalność gospodarczą zobowiązany jest do dołożenia należytej staranności w zakresie jej wykonywania. Szczególnym zaś przykładem profesjonalnej działalności

gospodarczej jest wykonywanie koncesjonowanej działalności gospodarczej w zakresie obrotu paliwami ciekłymi. Prezes URE podkreślił, że koncesja określa szczególne warunki prowadzenia objętej nią działalności, zaś wypełnianie postanowień określonych w koncesji stanowi podstawowy obowiązek Koncesjonariusza.

Zdaniem Prezesa URE, stwierdzenie, że przedsiębiorca naruszył warunki udzielonej mu koncesji stanowi w świetle przepisu art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 10.04.1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2006 r., nr 89, poz. 625 ze zm.) obligatoryjną przesłankę do nałożenia na niego kary pieniężnej. Przy czym istotne dla wymierzenia kary jest obiektywne stwierdzenie naruszenia warunków koncesji, bez konieczności wykazywania zawinionego działania przedsiębiorcy.

Prezes URE stwierdził, że wysokość kary pieniężnej ustalona została z zachowaniem zasad określonych w art. 56 ust. 3 Prawa energetycznego w dolnym progu jej maksymalnego wymiaru tj., 15 % przychodu przedsiębiorcy z działalności koncesjonowanej osiągniętego w roku podatkowym poprzedzającym wydanie decyzji.

Dodał, że zgodnie z art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego, ustalając wysokość kary uwzględnił stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie przedsiębiorcy i jego możliwości finansowe.

Oceniając stopień szkodliwości czynu Prezes URE wziął pod uwagę wykazane w trakcie badań laboratoryjnych znaczne przekroczenie obowiązujących norm w zakresie zawartości siarki.

Odnosząc się do stopnia zawinienia Prezes URE stwierdził, że powód dopuścił się naruszenia warunku 2.2.3 koncesji poprzez zawinione zaniechanie. W ocenie pozwanego stopień zawinienia powoda przy prowadzeniu działalności koncesjonowanej był bardzo duży. Powódka nie podjęła bowiem działań zmierzających do zapewnienia prawidłowej jakości paliwa.

Powód wniósł odwołanie od przedmiotowej decyzji Prezesa URE zaskarżając ją w części tj. w zakresie punktu pierwszego i wniósł o jego uchylenie punktu i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Prezesowi URE. Względnie o zmianę zaskarżonej decyzji w pkt 2 poprzez obniżenie wymierzonej odwołującemu kary pieniężnej

Zaskarżonej decyzji powód zarzucił naruszenie art. 56 ust. 6 ustawy Pe poprzez nieuwzględnienie przez Prezesa URE, przy określaniu wymiaru kary pieniężnej w prowadzonym postępowaniu stopnia zawinienia, dotychczasowego zachowania podmiotu oraz jego możliwości finansowych.

Uzasadniając powyższe powód wskazał, iż nie kwestionuje stwierdzonego w toku niniejszego postępowania naruszenia, jednak nie zgadza się z wysokością nałożonej na niego kary. W ocenie skarżącego kara w wysokości określonej w przedmiotowej decyzji jest rażąco wysoka i nie uwzględnia wszystkich okoliczności sprawy oraz przesłanek wskazanych w powołanym powyżej przepisie.

Powód wskazał, że od stycznia 2010r. paliwo kupował od stałego dostawcy i nigdy dotychczas nie odnotował jakichkolwiek problemów z jego jakością. Zwłaszcza, że paliwo każdorazowo opatrzone było certyfikatami jakości. Wskazał też, że powszechnie obowiązujące przepisy nie nakładają na przedsiębiorców obowiązku każdorazowego przeprowadzania badania kontrolnego. Zresztą przyjęcie praktyki wykonywania tego typu badań prowadziłoby do wzrostu kosztów prowadzenia działalności, co w konsekwencji przekładałoby się na wzrost ceny paliwa dla odbiorców końcowych (konsumentów).

Wskazał też, iż analiza finansowa prowadzonej przez Spółkę działalności jednoznacznie wskazuje na jej trudną sytuację finansową. Stwierdził, że ze sprawozdań finansowych spółki wynika, że w 2010r. wypracowała ona (...) zł zysku, zaś w 2011r. – (...) zł. Ponadto, na przestrzeni od stycznia do września 2012r. Spółka generuje stratę. W związku z powyższym zapłata kary w kwocie 60.800 zł z całą pewnością narazi spółkę na zachwianie równowagi finansowej, co w dużej mierze może rzutować na utrzymanie płynności finansowej firmy czy stabilność zatrudnienia w firmie. W ocenie powoda wymierzenie mu kary finansowej w takiej wysokości stwarza poważne ryzyko wyeliminowania jej z rynku z uwagi na ponoszone koszty prowadzonej działalności.

W ocenie powoda za ustaleniem kary w niższej wysokości przemawia także ukształtowana linia orzecznicza Sądów. Jak bowiem wynika z dostępnych orzeczeń decyzje Prezesa URE wskazują, iż wymierzone kary stanowią od 0,04 do 0,6% przychodu karanego przedsiębiorcy. Przede wszystkim zaś wymierzone kary nie przekraczają wypracowanych przez przedsiębiorców zysków netto z działalności, co nie wpływało negatywnie na utratę rentowności prowadzonej działalności gospodarczej. Tymczasem, w przedmiotowej sprawie wysokość wymierzonej kary przewyższa ponad pięciokrotnie zysk roczny za 2011r. oraz blisko ośmiokrotnie zysk wypracowany za 2010r.

Jako okoliczność mogąca mieć znaczenie dla wymiaru kary powołał również okoliczność, iż w poddanym kontroli paliwie co prawda stwierdzono przekroczenie zawartości siarki, jednak jest to zaledwie jeden z osiemnastu badanych parametrów tego paliwa.

Na zakończenie podał, iż powodowa Spółka prowadzi przedmiotową działalność od 5.09.2008r. Naruszenie przez nią warunków koncesji miało miejsce po raz pierwszy, a w sprawie nie wystąpiły skutki w postaci szkód w pojazdach, czy choćby zgłaszanie reklamacji w sprawie jakości paliwa. Wskazał też, iż przeprowadzona następnie w dniu 2 sierpnia 2010r. kolejna kontrola nie wykazała już jakichkolwiek nieprawidłowości, co wskazuje na szybkie usunięcie przez Spółkę z obrotu paliwa co do którego jakości zachodziły uzasadnione wątpliwości. W jego ocenie powyższe w zasadniczy sposób wpływa na ocenę szkodliwości czynu, zatem w jego ocenie Prezes URE był nawet na podstawie art. 56 ust. 6a uprawniony do odstąpienia w całości od wymierzenia kary za naruszenie, w zależności od okoliczności sprawy.

W ocenie powoda wymierzenie mu kary w wysokości 5 000 zł będzie dla niego wystarczająco dolegliwe i z pewnością spełni swoją rolę prewencyjną.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes URE podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji i wniósł o oddalenie odwołania.

Wskazał, iż w przedmiotowej sprawie bezspornie ustalono fakt naruszenia warunków koncesji. Podkreślił, że zgodnie z treścią art. 56 ust. 1 pkt 12 Prawa energetycznego karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji. W/w przepis stanowi samodzielną podstawę wymierzenia kary pieniężnej. Stwierdzenie dokonania przez koncesjonariusza czynu określonego w tym przepisie jest więc, w ocenie pozwanego, wystarczającą przesłanką nałożenia na przedsiębiorstwo kary pieniężnej.

Prezes URE stwierdził, iż, okoliczności sprawy świadczą o zawinionym zaniechaniu przez powoda przy wykonywaniu działalności koncesjonowanej i niedołożeniu należytej staranności w rozumieniu art. 355 § 2 kc. Zdaniem pozwanego, powód nie może zwolnić się z odpowiedzialności za naruszenie warunków koncesji ponieważ ciąży na nim obowiązek podjęcia wszelkich niezbędnych działań uniemożliwiających naruszenie warunków koncesji. W związku z powyższym powód na własne ryzyko dopuścił do sprzedaży niewłaściwie jakościowo paliwo, przyjmując na siebie odpowiedzialność za jego jakość.

Rozpoznając sprawę Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił co następuje:

Powód prowadzi działalność gospodarczą polegającą na obrocie paliwami ciekłymi na podstawie koncesji na obrót paliwami ciekłymi. Działalność ta wykonywana jest przez powoda na stacji paliw znajdującej się w miejscowości G..

Warunek 2.2.3. ww. koncesji, na którego naruszenie powołuje się Prezes URE stanowi, iż „Koncesjonariuszowi nie wolno czynić przedmiotem obrotu paliw ciekłych, których parametry jakościowe są niezgodne z parametrami określonymi obowiązującymi przepisami i wynikającymi z zawartych umów”.

Pismem z dnia 17 czerwca 2011 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przekazał Prezesowi URE informację o naruszeniu warunków koncesji na obrót paliwami ciekłymi, ujawnionym w trakcie ogólnokrajowej kontroli jakości paliw, która objęła między innymi stacje paliw prowadzoną przez powodowego przedsiębiorcę. Do ww. pisma załączony został protokół kontroli (k.3-4 akt adm.), z którego wynika, że w dniu 26 lipca 2010r. w miejscowości

G. pobrano próbki oleju napędowego celem zbadania jego jakości, które przekazano następnie do Zakładu (...) S.A. w P.. W wyniku przeprowadzonych badań próbek podstawowych stwierdzono, że zawartość siarki w badanym paliwie wynosiła 38,5 mg/kg (k. 8 akt adm.).

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył co następuje:

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym protokołu kontroli z dnia 26 lipca 2010r. Nr akt kontroli (...) oraz protokołu badań laboratoryjnych z dnia 28 lipca 2010r. Nr (...) Sąd uznał za udowodniony fakt wprowadzenia do obrotu przez powoda w lipcu 2010 r. za pośrednictwem stacji paliw zlokalizowanej w miejscowości G., oleju napędowego niewłaściwej jakości.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż nie ma podstaw do kwestionowania rzetelności wyników badań oleju napędowego przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium, a mianowicie Zakład (...) S.A. z/s w P..

W wyniku przeprowadzonych badań przebadane próbki wskazały, że jakość oleju napędowego nie była zgodna z normami jakościowymi określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dn. 9.12.2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz. U. z 2008 r. nr 221 poz. 1441).

Okoliczności dotyczące niezgodności z normą wprowadzanego do obrotu paliwa nie były kwestionowane przez powoda w odwołaniu.

W tym stanie, przedmiotem oceny w sprawie było jedynie ustalenie, czy powód dochował należytej staranności w ramach prowadzonej działalności gospodarczej oraz jaki wpływ ww. okoliczność miała na wymierzenie kary pieniężnej.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, a w szczególności fakt, że doszło do znacznego obniżenia jakości paliwa wprowadzonego do obrotu Sąd nie zgodził się z powodem, iż dochował on należytej staranności przy wykonywaniu działalności koncesjonowanej a wprowadzenie do obrotu paliwa o jakości niezgodnej z normą miało charakter niezawiniony.

Należy podkreślić, że na przedsiębiorcy prowadzącym koncesjonowaną działalność gospodarczą spoczywa odpowiedzialność za należyte wykonanie wynikających z koncesji obowiązków. Wobec tego na powodzie jako profesjonalście ciąży obowiązek stworzenia takiej organizacji przedsiębiorstwa, aby wykluczyć możliwość wprowadzenia do sprzedaży paliwa o jakości niezgodnej z normą. Taka wykładnia pojęcia należytej staranności, wymaganej w ramach prowadzenia koncesjonowanej działalności gospodarczej, polegającej na obrocie paliwami ciekłymi, jest ugruntowana i jednolita w orzecznictwie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W tym miejscu warto przywołać chociażby wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 9 listopada 2005 r., sygn. XVII AmE 67/04, zgodnie z którym „akceptując warunki koncesji, Powód zobowiązał się do sprzedaży paliw, których parametry jakościowe są zgodne z parametrami wynikającymi z zawartych umów lub norm określonych obowiązującymi przepisami, co oznacza, iż uznał, że jest on w stanie z obowiązku tego się wywiązać.”

Podkreślenia wymaga, że przedsiębiorca ma pełną swobodę wyboru działań, które podejmie w celu wywiązania się z obowiązków koncesyjnych, przy czym odpowiedzialność za wybór tych działań zawsze spoczywa na przedsiębiorcy.

Powoływanie się przez powoda na okoliczność nabywania oleju napędowego od stałego dostawcy, który przedstawia świadectwo jakości nie może mieć wpływu na ocenę jego działalności. Należy podkreślić, że na jakość paliwa ma wpływ szereg czynników a przedsiębiorca, który wyrazi zgodę na przelanie paliwa do zbiornika na stacji paliw przejmuje na siebie negatywne skutki nieprawidłowej jakości dostarczonego paliwa mimo okazania mu certyfikatu jakości świadczącego o zgodności z normą dostarczonej partii towaru.

W ocenie Sądu, Prezes URE słusznie przyjął, że przedsiębiorca prowadzący na podstawie koncesji profesjonalną działalność gospodarczą polegającą na obrocie paliwami ciekłymi nie wykazał należytej staranności przy wykonywaniu ciężących na nim obowiązków. Ma to szczególne znaczenie w świetle przepisu art. 355 § 2 k.c., zgodnie z którym poziom

staranności wymaganej od przedsiębiorcy zajmującego się sprzedażą paliw ciekłych jest wyższy niż przeciętny poziom staranności przyjęty w obrocie gospodarczym, choćby ze względu na szczególną wrażliwość branży obrotu paliwami ciekłymi.

Przywołane przez powoda okoliczności nie uzasadniają przyjęcia, iż naruszenie warunków koncesji miało charakter niezawiniony, co w świetle przepisu art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego ma bezpośredni wpływ na wysokość nałożonej decyzją kary pieniężnej.

Z uzasadnienia zaskarżonej decyzji wynika, że przy ustalaniu wysokości kary Prezes URE uwzględnił określone w powołanym przepisie przesłanki ustawowe wpływające na poziom tej kary, w szczególności znaczną wartość procentową naruszenia parametru jakościowego paliwa. Świadczy o tym wymiarzenie kary pieniężnej w wysokości (...) % przychodu powoda w roku podatkowym 2011.

Sąd uwzględniając fakt, iż powód w istocie nie dopełnił ciężącego na nim obowiązku zadbania o odpowiednią jakość paliwa wprowadzanego do obrotu, zważył jednocześnie, że nie było to działanie umyślne, nastawione na osiągnięcie korzyści majątkowej. Nie świadczą o tym bowiem informacje zawarte w aktach administracyjnych sprawy.

W związku z powyższym zarzut powoda dotyczący naruszenia art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego nie zasługuje w zasadzie na uwzględnienie. Jak wskazano powyżej, Prezes URE na mocy obowiązujących przepisów zobligowany jest do nałożenia na powoda kary pieniężnej wobec dokonania ustaleń dotyczących naruszenia warunków koncesji.

Zdaniem Sądu przy ustalaniu wysokości kary Prezes URE pominął jednak, lub w zbyt małym stopniu uwzględnił występujące w sprawie okoliczności mające wpływ na obniżenie poziomu kary. W szczególności podkreślenia wymaga, iż powód nie był dotychczas karany przez Prezesa URE z tytułu jakiegokolwiek naruszenia koncesji. Z okoliczności sprawy wynika również, że następna przeprowadzona w przedsiębiorstwie kontrola nie stwierdziła już sprzedaży paliwa o jakości niezgodnej z normą. Świadczy to o niezwłocznym zaprzestaniu stosowania przez powoda stwierdzonego naruszania warunków koncesji, co także należało uwzględnić przy ustalaniu wysokości nakładanej decyzją kary.

Z powyższych przyczyn, mimo stwierdzenia znacznego naruszenia norm jakościowych dotyczących wprowadzanego do obrotu paliwa, incydentalny charakter naruszenia i natychmiastowa reakcja przedsiębiorcy winny znaleźć odzwierciedlenie w wymiarze nałożonej na powoda kary pieniężnej.

Zdaniem Sądu okoliczności sprawy uzasadniają ustalenie wysokości nałożonej na powoda kary pieniężnej na poziomie 22 000 zł, odpowiadającym (...) % przychodu powoda uzyskanego w 2011r. co spełni zarówno funkcję prewencyjną jak i represyjno-wychowawczą kary.

Tak określona kara w pełniejszym zakresie uwzględnia dyrektywy wymiaru kary określone w art. 56 ust. 6 Prawa energetycznego – jest adekwatna do stopnia zawinienia, stopnia szkodliwości czynu, dotychczasowej postawy przedsiębiorcy oraz jego sytuacji majątkowej.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy, uznając iż w sprawie istnieją przesłanki uzasadniające obniżenie nałożonej na przedsiębiorcę kary pieniężnej na podstawie art. 479⁵³ § 2 kpc zmienił częściowo zaskarżoną decyzję i oddalił odwołanie w pozostałej części.

Wobec dokonanych ustaleń dotyczących stwierdzonego naruszenia koncesji Sąd Okręgowy na zasadzie słuszności nie uznał jednak za właściwe przyznania powodowi zwrotu części opłaty sądowej od odwołania oraz kosztów zastępstwa procesowego (art. 102 kpc).

SSO Witold Rękosiewicz